

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยขอแนะนำขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 4,773 คน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 375 โรงเรียน จำแนก ได้ดังนี้

- 1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1,278 คน จาก 142 โรงเรียน
- 1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3,495คน จาก 233 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางของเครจซี่และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 356 คน แล้วสุ่มแบบ แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (วิราพร พงษ์อาจารย์. 2542 : 81) ซึ่งมีลำดับขั้นตอน การสุ่มและจำแนกได้ดังตารางที่แสดง ดังนี้

2.1 แบ่งโรงเรียนออกเป็น 2 ขนาด คือโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 142 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 233 โรงเรียน จากสถานศึกษาในเขตบริการของ สำนักงานเขตพื้นที่ร้อยเอ็ด เขต 2 ทั้งหมด 7 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตต์ อำเภอพนมไพร อำเภอสว่างรภูมิ อำเภออาจสามารถ อำเภอเมืองสรวง

อำเภอโพธาราย และกิ่งอำเภอหนองฮี

2.2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการใช้ตารางของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 356 คน

2.3 สุ่มเลือกจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การสุ่มแบบเจาะจง โดยกำหนดเอาจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 89 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู प्रधानคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้แทนผู้ปกครอง

2.4 สุ่มเลือกจำนวนโรงเรียนโดยการใช้จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละโรงเรียนเป็นตัวกำหนด ได้จำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก 36 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 53 โรงเรียน

2.5 เทียบสัดส่วนจำนวนโรงเรียนจากประชากรแต่ละขนาด และแต่ละอำเภอ และกำหนดเอาจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนละ 4 คน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	อำเภอ	ขนาด โรงเรียน					
		โรงเรียนขนาดเล็ก			โรงเรียนขนาดใหญ่		
		ประชากร (โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)	คณะกรรมการ ฯ (คน)	ประชากร (โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)	คณะกรรมการ ฯ (คน)
1	เกษตรวิสัย	15	4	16	49	10	40
2	ปทุมรัตน์	21	6	24	24	6	24
3	พนมไพร	20	5	20	34	8	32
4	สุวรรณภูมิ	33	8	32	56	11	44
5	อาจสามารถ	32	8	32	31	8	32
6	เมืองสรวง	8	2	8	12	3	12
7	โพธาราย	8	2	8	14	4	16
8	กิ่งหนองฮี	5	1	4	13	3	12
	รวม	142	36	144	233	53	212

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับการมีส่วนร่วม	มากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับการมีส่วนร่วม	มาก
3	หมายถึง	มีระดับการมีส่วนร่วม	ปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับการมีส่วนร่วม	น้อย
1	หมายถึง	มีระดับการมีส่วนร่วม	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวกับหลักการและทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารแบบมีส่วนร่วม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาการสร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัย จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างแบบสอบถาม (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 40)

3. กำหนดขอบข่ายของข้อคำถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แบบสอบถามจำนวน 62 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ ทำตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

2.1 นายไพบุลย์ พันธุ์หนองหว้า วุฒิ ก.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหินกอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมครอบคลุมของเนื้อหา

2.2 นายภูษิต สอนสนาม วุฒิ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา) ครูชำนาญการ โรงเรียนสุวรรณภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

2.3 นายชาญวิทย์ อาจสม วุฒิ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองสุวรรณภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พิจารณาความเหมาะสม สอดคล้องและถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาอีกครั้ง แล้วปรับปรุงแก้ไขจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) ที่โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 และโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน จำนวน 60 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. กำหนดรหัสลงบนเครื่องมือ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายเวลาในการเก็บแบบสอบถาม แบบสอบถามส่งและรับคืนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ แล้วคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์
2. จำแนกแบบสอบถามตามลักษณะของ ตัวแปรอิสระ แล้วตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด (ล้วน สายยศและอังศณา สายยศ. 2538 : 34) ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม		คะแนน
มากที่สุด	ให้ค่าคะแนนเป็น	5
มาก	ให้ค่าคะแนนเป็น	4
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนนเป็น	3
น้อย	ให้ค่าคะแนนเป็น	2
น้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนนเป็น	1

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยลำดับ ดังนี้

3.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง

คอมพิวเตอร์ โดย หาค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด .2545 : 111) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
4.51 - 5.00	มีระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีระดับมาก
2.51 - 3.50	มีระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีระดับน้อยที่สุด

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F -test (One way ANOVA) เพื่อทดสอบเกี่ยวกับสถานภาพ ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของ Scheffe' และใช้การวิเคราะห์ Independent Sample t -test เพื่อทดสอบเกี่ยวกับขนาดโรงเรียน

4. วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

- สถิติพื้นฐาน ได้แก่
  - ร้อยละ (Percentage)
  - ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้ F -test (One way ANOVA) และ Independent Sample t -test
- ทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe'
- วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbrach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96)